

„Europos Sąjunga, Lietuva ir aš – po dvidešimties metų“

BALTOJO LOKIO HOLOGRAMA

Mokytoja namų darbams skyrė užduotį parašyti rašinėlių tema „Kaip gyvensime po dvidešimties metų“. Pabandžiau prisiminti, ką kasdien girdžiu per televiziją, skaitau spaudoje apie Lietuvos ekonomiką, kokią ateitį valstybei prognozuoja ekonomistai, politikai, o toliau daviau valią savo mintims.

Lietuva – viena iš sparčiausiai augančių Europos Sąjungos valstybių. Jos bendrasis vidaus produktas kasmet išauga vidutiniškai 7 procentais, žmonių gyvenimas gerėja – jie perka naujus namus, mašinas, statosi vilas pajūryje, paežerėse, nenusakomai sparčiais tempais tobulėja informacinės technologijos, žmonės pasiekia vis atokesnius kosmoso kampelius...

Po 20 metų Lietuvoje įvairių gėrybių bus dar daugiau – prabangūs automobiliai, ištaigingi namai, gražūs drabužiai, kelionės ne tik į užsienį, bet ir į kosmosą bus prieinamos visiems pageidaujantiems Europos Sąjungos gyventojams. Dar daugiau, vystantis mokslui, vienu mygtuko spustelėjimu bus galima savo automobilio spalvą priderinti prie akių, pirštinių ar batų spalvos. Atradimai bioinžinerijoje, medicinos moksle leis pagal nuotaiką kiekvienam žmogui keisti savo akių ar plaukų spalvą, ūgį, svorį... Mokiniamis mokytis taps lengviau ir įdomiau – mažiau sėdėsime klasėse, užduotis ir informaciją gausime ir atsiskaitinėsime internetu – daugiau laiko liks pramogoms...

Šiandien mus erzina smirdantys gamyklų dūmai, po 20 metų jie kvepės vanile, šokoladu, apelsinais ar kava... Riaumojantys mašinų varikliai gros populiarias roko, džiaz, popso melodijas... Rengsimės pačiais madingiausiais rūbais, valgysime patį skaniausią maistą... Nuostabus gyvenimėlis...

Mano mintis ir svajones nutraukė durų skambutis. Susierzinusi pravėriau duris ir priešais save išvydau nepažįstamą vaikinuką.

- Laba diena,- tarė nepažįstamasis,- Jums holograma.

Holograma? Man? Nustebusi paėmiau vaikinuko ištiestą keistą įrenginį, kuris buvo labai panašus į kompaktinį diską, tačiau turėjo keletą spalvotų mygtukų. Kai pakėliau akis nuo keistojo siuntinio, vaikinukas jau buvo dingęs. Kol aš nustebusi spoksojau į paketėlį, iš jo netikėtai išsoko mažas baltojo lokio atvaizdas, kuris, mano didžiam nustebimui, šmirinėjo kažkokio nešvaraus miesto gatvėmis ir šnekėjo žmogaus balsu. Lokys kalbėjo

ramiai ir aiškiai, buvo labai liūdnas, tačiau jo mažose juodose akutėse įžvelgiau lyg ir vilties kibirkštėlę.

„Aš esu paskutinis baltasis lokys, likęs Žemėje. Mano brolių ir seserų iškamšos šiandien dulka muziejuose, privačiose kolekcijose, skeletai puikuoja archeologų dirbtuvėse. Bijau, kad ir manęs laukia toks pats likimas - stovėsiu didelėje ir šaltoje muziejaus salėje, negyvoomis stiklinėmis akimis žvelgsiu į šalia manęs išrikiuotas žirafų, tigrų, dramblių ir kitų jau išnykusių gyvūnų iškamšas. Nelabai linksma ateities vizija ne tik man, bet ir tavo gentainiams, jaunasis Žmogau. Ar tu kada susimąstai apie tai, kokioje aplinkoje mes visi - aš, tu, mūsų šeimos, draugai - gyvensime po dešimtmečio ar dviejų?

...Saulę, kuri tūkstančius metų šildė ir džiugino visus Žemės gyventojus, dengia stori juodų smirdančių dūmų debesys. Miesto gatvės užtvindytos metaliniais monstrais – mersedesais, fordais, roveriais... Pavasariinių žibuoklių žiedai, apsunkę nuo švino, nuvyto dar neišsiskleidę. Gležni medžių lapeliai rudi ir akyti kaip vėlyvą rudenį – juos nudegino rūgštus lietus, kurio lašus, tikėdamasi atgaivos nuo miesto dulkių ir dūmų, godžiai gaudė kiekviena šakelė. Vabalėliai ir paukšteliai nebesupranta, koksai metų laikas – jų instinktai kužda, kad laikas sukti lizdus, vesti vaikus, bet kurgi saulės spindulėliai, kur žalia žolė, švelnūs medžių lapeliai... Vaikai, vyrai ir moterys kamuojami sunkių ligų...Šiurpu? Ar vis dar manai, kad vanilė ar šokoladų kvepiantys atmosferos taršalai, galimybė prie batų priderinti automobilio ar pagal nuotaiką keisti akių spalvą yra didelis mokslo pasiekimas? Ar didelis noras gyventi patogiai, madingai rengtis, skaniai valgyti, pramogauti neužgožę sveiko proto, realybės vaizdo?..“

Baltojo lokio figūrėlė sumirgėjo ir dingo.

Dar kartą perskaičiau savo rašinį. Atmintyje pradėjo rikiuotis ankščiau skaitytos, girdėtos mintys apie ekologinę šalies būklę - kenksmingą atmosferos, visos aplinkos taršą, jos poveikį Žmogui, augalams, gyvūnams, visai aplinkai, apie baisias žmones kamuojančias ligas. Man jau nebeatrodė taip svarbu, kokios markės mašinomis keliausime, kokio dizainerio drabužius vilkėsime, ką derinsime prie akių spalvos... Nubraukiau visą savo rašinį ir pradėjau rašyti iš naujo.

Noriu, kad aš, mano šeima, baltojo lokio gentainiai ir visi kiti gyvi sutvėrimai gyventume saugioje ir sveikoje aplinkoje. Baltojo lokio žinutė parodė man, kur veda toks mūsų gyvenimo būdas. Šią žinutę privalau perduoti kitiems. Savo rašinį pradėsiu nuo to, kad po dvidešimties metų gyvensime sveikiau, švaresnėje aplinkoje... Kad tai taptų ne tik noru, bet ir realybe, kiekvienas turime to siekti, nei minutei nepamiršti, kad besaikis materialinių gėrybių vartojimas, veda prie baltojo lokio hologramoje vaizdžiai nupieštos ateities perspektyvos.

Pradėsiu nuo šios minutės ir kasdien sau išsikelsiu po tris užduotis: išjungsiu elektros lempuotę, kai jos šviesa nėra man būtina, paraginsiu tėvelius į darbą ir mokyklą eiti pėstute, pakelsiu draugų numestą šiukšlę... O kuo dar galėčiau prisidėti?

Ar Jūs su manimi? O Jūsų šeimos, kolegos Parlamentarai?..

„Europos Sąjunga, Lietuva, mano vaikai ir vaikaičiai – po dvidešimties metų“

Europos Sąjunga ir Lietuva – tai medis ir neseniai į jį iškiepyta šaka... Ar gerai prigys, ar sužaliuos ir pasipuoš žiedais mūsų Tėvynė naujoje šeimoje? Prognozių girdime įvairių: optimistinių ir pesimistinių. Įvairūs gyvenimo rodikliai, aplinka, žiniasklaida ir politika kalba taip pat nevienareikšmiškai. O kaip bus po dvidešimt metų? Pasvajoti nieko nekainuoja ir niekuo neįpareigoja. Man maloniau piešti tik šviesią ateitį, prognozuoti geresnį gyvenimą. Įsivaizduoju, kaip po dvidešimties metų stoviu prie lango, laukiu svečio, savo buvusios mokinės Kristinos, ir mąstau...

Už lango snyguriuoja. Truputėlį net pusto. Klimatas pradėjo normalizuotis... Atmenu, prieš dvidešimt metų žiemužės peizažai buvo nepatrauklūs: apsiniaukę, šlapia, vėjuota, o baltos spalvos nė kvapo. Ekologai tada visais varpais skambindavo apie visuotinį klimato atšilimą... Bet, kol neįvyko ta baisi katastrofa JAV, nusinešusi milijoną žmonių gyvybių, didžiosios valstybės nepaisė Kioto protokolo reikalavimų. Svarų žodį tarė ir Europos Sąjungos vadovai - toliau juokauti nebegalima. Aukštųjų technologijų spartus taikymas energetikoje, pramonėje, transporte davė savo rezultatų. Buvo pastatyta puiki Lietuvos atominė elektrinė (net nejauku tokius epitetus žarstyti atominei elektrinei, prisiminus Černobilį). Bet tai - faktas. Naujajai elektrinei visai nereikalingas uranas, kurio kainos anais laikais labai priklausėme nuo Rusijos. Dabar atominėse elektrinėse naudojami retieji cheminiai elementai, kurių atomai neskaldomi, o jungiami, tas procesas trunka kelias minutes, dėl ko šio tipo elektrinės yra beveik nepavojingos.

Transportas nebeteršia gamtos, nes visi važinėja naujomis mašinomis Štai ir mano vyras, keturių anūkų senelis, išvyko į Klaipėdą nauju automobiliu, kuris „varomas“ vandeniliu - pigu ir ekologiška. Kelionėje nė pusės valandos neužtruks, o jau proanūkį myluos. Geri keliai, kompiuterizuota mašinos įranga leidžia greitai ir saugiai pasiekti bet kurią vietą, be to ir gamtos neteršia, juk negali gamtai būti kenksmingas išsiskiriantis vanduo.

Švari aplinka, ekologiškas maistas - gerėjanti žmonių sveikata, ilgėjantys gyvenimo metai. Tai svarbu mums, pensininkams. Valstybė rūpinasi pagyvenusiais žmonėmis. Kiekvienas pensininkas turi galimybę kasmet veltui nuvykti į bet kurią Europos Sąjungos kurortą. Pernai buvau Turkijoje, o šiemet vyksiu į Ukrainą. Tai naujosios Europos Sąjungos valstybės, todėl ir noriu jose pabuvoti. Visi vaistai kompensuojami, gydymas nemokamas, nuo mokesčių atleisti, todėl lieka pinigų ir kelionėms.

Ar galėjau apie tokį gyvenimą svajoti? Tada, prieš dvidešimt metų, artėjanti pensija reiškė artėjantį skurdą: buvo sunku išgyventi iš tų SODROS trupinių, o kur dar gydymas ir vaistai. Dirbau mokytoja, o pedagogų algos buvo mažesnės už šalies vidutinį užmokestį. Atsimenu, net visuotinis streikas vyko. Nemalonu prisiminti...

O kaip dabar gyvuoja mokykla? Pavydžiu jaunesiems kolegoms. Kiek daug gražaus jaunimo mokykloje. Ir vyrai sugrįžo mokytojauti. Visi kabinetai kompiuterizuoti, aprūpinti visą būtina mokomąja medžiaga, vadovėlius pakeitė skaitmeninė medžiaga, mokytojas tikraja to žodžio prasme yra mokinio pagalbininkas, ugdymo proceso organizatorius. Mokiniam sudarytos galimybės mokytis bet kurios ES valstybės narės kalbos, galimybė mokytis nuotoliniu būdu ...

Rami esu dėl lietuvių tautos ateities. Pavojus niveliuotis su didžiatautėmis, kuris buvo kilęs ne kartą, praėjo. Prieš dvidešimt metų gyventojų migracija į užsienį buvo įgavusi didžiulį mastą, ypač pavojingai atrodė „proto nutekėjimas“. Tada galvojom, kad čia liks tik seniai ir neįgalūs. Ačiū dievui, atsirado šviesių, protingų žmonių, kurie, atėję valdžią, ėmė rūpintis ne savo kišene, o tauta. Rezultatai akivaizdūs.

O... skambutis. Turbūt atėjo mano laukiamas svečias, Kristina. Ne, juk tai mano orkaitė. Ji skelbia, kad pyragas iškepė. Gerai, kad ir čia kompiuteris padeda, kitaip pyragas būtų tikrai sudegęs. Dedu savo kulinarinį „stebuklą“ ant stalo ir laikiu susitikimo su praeitim ir ateitim...